

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Piovartsyho a sudcov JUDr. Viliama Dohňanského a JUDr. Richarda Bureša na neverejnom zasadnutí konanom dňa 03. decembra 2014 v trestnej veci obvineného **Ing. J. K. a spol.** pre pokračovací zločin skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. spolupáchatelstvom podľa § 20 Tr. zák. a iné, o sťažnostiach obvinených **Ing. J. K., J. K., P. M. a Ing. M. B.** proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 19. novembra 2014, sp. zn. Tp 42/2014, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosti obvinených Ing. J. K., nar. XY v P., trvale bytom P.P., t. č. vo väzbe v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a v Ústave na výkon väzby B., J. K., nar. XY v P., trvale bytom B., t. č. vo väzbe v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Ilava, P. M., nar. XY v N., trvale bytom N.N., t. č. vo väzbe v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Banská Bystrica a Ing. M. B., nar. XY v , trvale bytom B., t. č. vo väzbe v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby B. **sa z a m i e t a j ú.**

O d ô v o d n e n i e:

Sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len sudca pre prípravné konanie) uznesením z 19. novembra 2014, sp. zn. Tp 42/2014 na podklade návrhu prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len prokurátorka) z 10. novembra 2014, sp. zn. VII/2 Gv 30/13 - 1000 rozhodol tak, že

I. Podľa § 76 ods. 3 Tr. por. predĺžil obvinenému Ing. J. K., nar. XY v P., trvale bytom P.P., t. č. vo väzbe v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby B., lehotu trvania väzby do 13. júna 2015.

Podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dohľad probačného a mediačného úradníka nad obvineným Ing. J. K., nar. XY v P., trvale bytom P.P., t. č. vo väzbe v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby B. neuložil.

II. Podľa § 76 ods. 3 Tr. por. predĺžil obvinenému J. K., nar. XY v P., trvale bytom B., t. č. vo väzbe v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Ilava, lehotu trvania väzby do 13. júna 2015.

Podľa § 79 ods. 3 Tr. por. žiadosť obvineného J. K., nar. XY v P., trvale bytom B., t. č. vo väzbe v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Ilava o prepustenie z väzby na slobodu zamietol.

Podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dohľad probačného a mediačného úradníka nad obvineným J. K., nar. XY v P., trvale bytom B.B., t. č. vo väzbe v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Ilava neuložil.

Podľa § 81 ods. 1 Tr. por. návrh obvineného J. K., nar. XY v P., trvale bytom B.B., t. č. vo väzbe v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Ilava, na zloženie a prijatie peňažnej záruky na nahradenie väzby neprijal.

III. Podľa § 76 ods. 3 Tr. por. predĺžil obvinenému P. M., nar. XY v N., trvale bytom N.N., t. č. vo väzbe v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Banská Bystrica, lehotu trvania väzby do 13. júna 2015.

Podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dohľad probačného a mediačného úradníka nad obvineným P. M., nar. XY v N., trvale bytom N.N., t. č. vo väzbe v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Banská Bystrica neuložil.

IV. Podľa § 76 ods. 3 Tr. por. predĺžil obvinenému Ing. M. B., nar. XY v B., trvale bytom B.B., t. č. vo väzbe v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby B., lehotu trvania väzby do 13. júna 2015.

Podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dohl'ad probačného a mediačného úradníka nad obvineným Ing. M. B., nar. XY v B., trvale bytom B.B., t. č. vo väzbe v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby B. neuložil.

Proti tomuto uzneseniu podali ihneď po jeho vyhlásení s'ťažnosť obvinení Ing. J. K., J. K., P. M. a Ing. M. B..

V písomnom odôvodnení s'ťažností podaných sčasti samostatne, sčasti prostredníctvom obhajcov, obvinení napadnuté uznesenie označili za nezákonné a neodôvodnené a teda arbitrárne a nepreskúmateľné, pretože nespĺňa materiálne požiadavky ustanovenia § 176 ods. 2 Tr. por., čím je eliminovaná záruka ochrany proti ľubovôli. Poukázali na to, že do väzby boli vzatí výlučne z dôvodu § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. a napriek tomu návrh prokurátorky ani odôvodnenie napadnutého uznesenia neobsahuje žiadne konkrétne skutkové alebo právne úvahy, ktoré z materiálneho hľadiska odôvodňujú záver o zmarení alebo podstatnom s'ražení dosiahnutia účelu trestného konania ako jednej zo zákonných podmienok pre postup podľa § 76 ods. 3 Tr. por. Podľa názoru obvinených, argumentácia sudcu pre prípravné konanie obsiahnutá v odôvodnení napadnutého uznesenia o možnom zmarení riadneho zákonného fair procesu teda náležitého zistenia trestných činov a ich páchatel'ov, spravodlivé potrestanie, predchádzanie a zamedzovanie trestnej činnosti za súčasného splnenia výchovného pôsobenia v rámci spoločnosti v prípade ich prepustenia z väzby na slobodu a poukázanie na ich osoby, rozsiahlosť a obdobie kedy mala byť trestná činnosť spáchaná a výšku škody, ktorá mala byť spôsobená, neodôvodňuje záver o zmarení alebo podstatnom s'ražení dosiahnutia účelu trestného konania.

Obvinený Ing. J. K. navyše poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 116/2011 (ďalej len ústavný súd) s tým, že právo obvineného na obhajobu ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 3 písm. c/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len dohovor) je potrebné považovať nepochybné aj za súčasť konania o väzbe a za súčasť procesných práv obvineného

aj podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, resp. čl. 17 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústava). Povinnosťou všeobecných súdov je preto umožniť obvinenému uplatniť právo na obhajobu tak, aby sa zachoval jeho reálny obsah a zmysel, inak by nebolo reálne, ale iba teoretické a iluzórne. Výklad príslušných ustanovení dotknutých právnych predpisov musí byť preto taký, aby sa uplatnenie práva na obhajobu v konaní o väzbe obvinenému reálne umožnilo.

Upriamil pozornosť na ustálenú prax ústavného súdu z ktorej vyplýva, že v každom konaní v súvislosti s rozhodovaním o väzbe musí byť zaručená kontradiktórnosť konania a rovnosť zbraní. Procesný postup súdu musí zabezpečiť, aby bola obvinenému v týchto smeroch poskytnutá rozumná príležitosť obhajovať svoje záujmy za podmienok, ktoré ho nepostavia do podstatne nevýhodnejšej pozície v porovnaní s druhou stranou (princíp „rovnosti zbraní“). Zabezpečenie kontradiktórnej povahy konania a rešpektovanie princípu „rovnosti zbraní“ predstavujú základné procesné garancie uplatniteľné vo veciach týkajúcich sa pozbavenia osobnej slobody väzbou (II. ÚS 18/2013).

Podľa neho bolo postupom sudcu pre prípravné konanie porušené jeho právo na obhajobu tým, že návrh prokurátorky na predĺženie lehoty trvania väzby mu bol doručený len niekoľko hodín pred jeho výsluchom, konkrétne 18. novembra 2014 približne o 14.00 hod. Z povahy veci pritom vyplýva, že oboznámenie sa s podaným návrhom a príprava relevantnej argumentácie si vyžaduje omnoho dlhší čas, čomu nasvedčuje aj samotné odôvodnenie napadnutého uznesenia o obťažnosti a zložitosti posudzovanej veci. Navyše mu nebol oznámený ani termín jeho výsluchu a aj v prípade, ak by mu tento spolu s predmetným návrhom oznámený bol, vzhľadom na režim väzby a z neho vyplývajúce povinnosti a obmedzenia, nie je možné reálne očakávať prípravu relevantnej argumentácie. V súvislosti s tým konštatoval, že 19. novembra 2014 cca o 06.30 hod. bol eskortovaný na Špecializovaný trestný súd, pracovisko Banská Bystrica, kedy mu bolo oznámené, že o 09.00 hod. bude vykonaný výsluch viacerých obvinených. Od doručenia návrhu prokurátorky do momentu rozhodovania o ňom uplynulo sotva 19 hodín z čoho minimálne 6 hodín pripadlo na noc a 3 hodiny na eskortu z B. do Banskej Bystrice. Za konvalidovanie porušenia jeho práva na obhajobu nemožno pritom považovať poradu s obhajcom, ktorú mu niekoľko minút pred začatím samotného výsluchu umožnil sudca pre prípravné konanie. Pre úplnosť dodal, že Opatrenie o ustanovení obhajcu bolo jeho obhajcovi JUDr. M. B. doručené 10. novembra 2014. Tento 11. novembra 2014 odcestoval

do Srbskej republiky na vykonanie vyšetrovacích úkonov výsluchmi svedkov 12. a 13. novembra 2014, ktoré skončili vo večerných hodinách a 13. novembra 2014 mu špecializovaný trestný súd emailovou formou doručil návrh prokurátorky na predĺženie lehoty trvania väzby. Dňa 14. novembra 2014 sa jeho obhajca vrátil späť na Slovensko, 15., 16., 17. novembra 2014 boli sobota, nedeľa a štátny sviatok. V utorok ho obhajca chcel navštíviť v Banskej Bystrici, kam mal byť podľa jeho informácií eskortovaný, čo sa však nestalo. Z uvedeného vyplýva, že o podanom návrhu sa z objektívnych dôvodov nemohol dozvedieť ani od svojho obhajcu.

Spravodlivé súdne konanie s jeho kontradiktórnosťou zaručuje procesným stranám príležitosť nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh v konaní uspel, ale aj oboznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa k nim. So zreteľom na rozsiahlosť spisového materiálu a náročnosť prípravného konania tým, že nebol včas upovedomený o termíne konania tak zásadného procesného úkonu, akým rozhodovanie o predĺžení lehoty trvania väzby nepochybne je, má za to, že bolo porušené jeho právo na obhajobu.

Obvinený J. K. namietol aj existenciu dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por., ktorá podľa jeho názoru na základe všetkých potrebných úkonov na ukončenie jeho podnikania, na ktoré v písomnom podaní podrobne poukázal, pominula. Napadnutému uzneseniu vytkol aj absenciu úvah, ktorými sa sudca pre prípravné konanie vysporiadal s jeho námietkami voči návrhu prokurátorky na predĺženie lehoty väzby a zároveň, rovnako ako obvinený Ing. J. K. aj on namietol porušenie práva na obhajobu, ktorú si pre absenciu doručenia upovedomenia o jeho výsluchu nemohol pripraviť. Uvedené pochybenie malo za následok, že sudcovi pre prípravné konanie nemohol predložiť záruku alebo sľub v zmysle § 80 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. por. ako inštitúty nahrádzajúce väzbu, čo následne sudca pre prípravné konanie v napadnutom uznesení uviedol ako dôvod, pre ktorý o nich nerozhodol.

Obvinený napokon napadnutému uzneseniu vytkol aj nesprávne poučenie o opravnom prostriedku, ktoré sa výlučne týka len výroku o predĺžení lehoty trvania väzby, avšak ostatných výrokov napadnutého uznesenia nie.

Obvinený Ing. M. B. namietol absenciu prednostného a urýchleného prejednávania väzobnej veci, poukazujúc na skutočnosť, že hoci trestné stíhanie sp. zn. PPZ-72/NKA-FP-BA-2013 bolo začaté už 12. februára 2013 a pripojené trestné stíhanie sp. zn. PPZ-11/NKA-PZ-BA-012, 28. júna 2013, napriek tomu uznesenia o pribratí znalcov boli vydané až v júli 2014 a posledné uznesenie o pribratí znalca z odboru písomoznalctvo bolo vydané až 06. októbra 2014. O urýchlenom prejednaní väzobnej veci nesvedčí ani skutočnosť, že hoci podľa návrhu prokurátorky bolo doposiaľ vypočutých 60 svedkov, napriek tomu na výsluch o polovicu menšieho počtu tridsiatich svedkov je potrebný takmer rovnaký čas. Podľa jeho názoru predĺženie lehoty trvania väzby nemožno odôvodniť ani realizáciou dožiadaní prostredníctvom právnej pomoci do Českej republiky a Srbskej republiky, pretože tieto boli v Českej republike už vykonané do 10. novembra 2014 a v Srbskej republike do 13. novembra 2014.

Napokon aj obvinený Ing. M. B. poukázal na rozhodovaciu prax ústavného súdu, konkrétne na jeho nález, sp. zn. I. ÚS 157/07, týkajúci sa rozhodovania o väzbe, z ktorého vyplýva, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa uskutočňuje v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavuje predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako to vyplýva z čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy a s čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jedným z týchto princípov predstavujúcich súčasť práva na riadny proces, ako aj pojmu právneho štátu a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní, je i povinnosť súdov svoje rozhodnutia odôvodniť, a to v trestnom konaní v prípade uznesenia spôsobom zakotveným v ustanovení § 134 ods. 2 (§ 176 ods. 2 zák. č. 301/2005) Tr. por. V žiadnom prípade iba domnienky a obavy pre uvalenie väzby nepostačujú, ak nie sú podložené konkrétnymi reálnymi skutočnosťami existujúcimi v čase rozhodovania. Také úvahy v danej fáze konania sú úvahami v podstate hypotetickými, bez vyjadrenia onej konkrétnej skutočnosti odôvodňujúcej obavu z predpokladaného následku uvedeného v citovanom zákonnom ustanovení.

Z týchto dôvodov obvinení na záver podaných sťažností navrhli, aby najvyšší súd napadnuté uznesenie zrušil a lehotu väzby nepredĺžil.

V prípade, ak najvyšší súd dospeje k záveru, že dôvody väzby u nich dané sú, alternatívne navrhli, aby väzbu nahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka

a prepustil ich z väzby na slobodu. Na posilnenie účelu, ktorý by sa inak dosiahol väzbou, obvinení navrhli, aby im boli zároveň podľa § 82 ods. 1 Tr. por. uložené aj primerané obmedzenia a povinnosti.

Podľa § 185 ods. 1 Tr. por. opravným prostriedkom proti uzneseniu je sťažnosť.

Podľa § 185 ods. 2 Tr. por. uznesenie súdu možno sťažnosťou napadnúť len v tých prípadoch, v ktorých to zákon výslovne pripúšťa a ak rozhoduje vo veci v prvom stupni.

Podľa § 83 ods. 1 Tr. por. proti rozhodnutiu o väzbe je prípustná sťažnosť. Sťažnosť nie je prípustná, ak o väzbe rozhoduje odvolací súd alebo dovolací súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak nie je dôvodná.

Najvyšší súd Slovenskej republiky primáme zistil, že všetky sťažnosti sú prípustné, boli podané oprávnenými osobami a v zákonom stanovenej lehote. Preto následne v rozsahu § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovatelia podali sťažnosť, ako i konanie týmto výrokom predchádzajúce a dospel k záveru, že sťažnosti obvinených nie sú dôvodné.

Podľa § 76 ods. 3 Tr. por. predĺžiť lehotu väzby možno len vtedy, ak návrh podľa odseku 2 bol podaný včas a ak nebolo možné pre obtiažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov trestné stíhanie skončiť a prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania.

Podľa § 1 Tr. por. (predmet zákona), Trestný poriadok upravuje postup orgánov činných v trestnom konaní a súdov tak, aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní, pričom treba rešpektovať základné práva a slobody fyzických osôb a právnických osôb.

Predmet zákona pritom zahŕňa aj účel zákona, ktorým je náležité zistenie trestných činov a spravodlivé potrestanie ich páchatel'ov, pričom orgány činné v trestnom konaní a súdy musia rešpektovať základné práva a slobody fyzických a právnických osôb. Z rešpektovania základných práv a slobôd vyplýva, že účelom Trestného poriadku je aj uskutočnenie spravodlivého procesu, čo je nevyhnutnou podmienkou existencie právneho štátu.

Zmarením dosiahnutia účelu trestného konania sa rozumie úplné znemožnenie vykonania úkonov a rozhodnutí trestného konania (napr. znemožnenie výsluchu obvineného preto, lebo jeho pobyt je neznámy a pod.).

Podstatným s'ražením dosiahnutia účelu trestného konania sa rozumie stav blížiaci sa jeho zmareniu.

Účelom trestného konania je však aj upevňovanie zákonnosti a predchádzanie a zamedzovanie trestnej činnosti. K tomu smeruje samotné trestné stíhanie a spravodlivé potrestanie páchatel'ov a výchovné pôsobenie na občanov v duchu dôsledného zachovávanía zákonov a pravidiel občianskeho spolužitia a čestného plnenia povinností voči štátu a spoločnosti.

Podľa § 176 ods. 2 Tr. por. v odôvodnení treba, ak to prichádza podľa povahy veci do úvahy, uviesť najmä skutočnosti, ktoré sa považujú za dokázané, dôkazy, o ktoré sa skutkové zistenia opierajú, úvahy, ktorými sa rozhodujúci orgán spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, ako aj právne úvahy, na ktorých základe podľa príslušných ustanovení zákona posudzoval dokázané skutočnosti.

Podľa § 72 ods. 1 písm. d/ Tr. por. rozhodnutím o väzbe sa rozumie rozhodnutie o návrhu na predĺženie lehoty väzby obvineného.

Podľa § 72 ods. 2 Tr. por. pred rozhodnutím o väzbe musí byť obvinený vypočutý, o čase a mieste výsluchu sa vhodným spôsobom upovedomí prokurátor, obvinený a jeho obhajca, ak je dosiahnuteľný.

Z nálezov ústavného súdu okrem iného vyplýva, že v každom prípade musí mať osoba vo väzbe možnosť predložiť argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe a vyjadriť sa ku všetkým okolnostiam týkajúcich sa jej dôvodnosti a zákonnosti, pričom judikatúra sa prikláňa tomu, že obvinený musí byť súdom vypočutý. Vždy musí byť zaručená kontradiktórnosť konania a rovnosť zbraní, ktoré predstavujú základné procesné garancie uplatniteľné vo veciach týkajúcich sa pozbavenia osobnej slobody (II. ÚS 18/2013). Musí jej byť daná možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam protistrany (prokurátora) o odôvodnenosti trvania väzby a vyvracať ich. Pre tento účel jej nemôže byť odopreté právo oboznámiť sa s dôkazmi a skutočnosťami, o ktoré by sa malo opierať rozhodnutie súdu o väzbe (kontradiktórnosť konania). Procesný postup súdu musí zabezpečiť, aby bola obvinenému v týchto smeroch poskytnutá rozumná príležitosť obhajovať svoje záujmy za podmienok, ktoré ho nepostavia do podstatne nevýhodnejšej pozície v porovnaní s druhou stranou (princíp „rovnosti zbraní“). Zabezpečenie kontradiktórnej povahy konania a rešpektovanie princípu „rovnosti zbraní“ predstavujú základné procesné garancie uplatniteľné vo veciach týkajúcich sa pozbavenie osobnej slobody väzbou (II. ÚS 116/2011).

Z obsahu predloženého spisu vyplýva, že vyšetrovateľ prezídia Policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry, Národnej jednotky finančnej polície, expozitúry B. pod ČVS: PPZ-72/NKA-FP-BA-2013 dňa 13. mája 2014 podľa § 206 ods. 1 Tr. por. okrem iných osôb vzniesol obvinenie aj voči Ing. J. K., J. K., P. M. a Ing. M. B. pre pokračovací zločin skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Tr. zák., spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák., pokračovací zločin neodvedenia dane a poistného (alexa druhá) podľa § 277 ods. 1, ods. 4 Tr. zák., spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák., účinného v čase spáchania trestného činu, pokračovací zločin daňového podvodu podľa § 277a ods. 1, ods. 3 písm. a/ Tr. zák. spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák. na tom skutkovom základe, ako je uvedený v predmetnom uznesení. Zo skutkového základu trestných činov, pre ktoré sú obvinení stíhaní je zrejmé, že obvinení spoločným konaním s ďalšími spoluobvinenými mali najneskôr od januára 2011 do júna 2013 uplatniť neoprávnený nárok na odpočítanie DPH najmenej vo výške 27.529.707,62 €, z ktorej sumy bolo spolu uplatnených najmenej 14.408.904,70 € ako neoprávnený nárok na vrátenie NO DPH, z čoho bolo vyplatených 10.258.508,80 € a najmenej 13.120.802,92 € ako skrátenie vlastnej daňovej povinnosti, čím dlhodobo dochádzalo k neoprávnenému uplatňovaniu

nárokov na odpočítanie DPH ku škode Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky v jednotlivých zdaňovacích obdobiach.

Obvinení boli vzatí do väzy uznesením Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica zo 16. mája 2014, sp. zn. Tp 42/2014 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 03. júna 2014, sp. zn. 5 Tost 21/2014 (obv. Ing. J. K. a P. M.), z 18. mája 2014, sp. zn. Tp 44/2014 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 04. júna 2014, sp. zn. 6 Tost 21/2014 (obv. J. K.) a z 20. mája 2014, sp. zn. Tp 45/2014 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 03. júna 2014, sp. zn. 2 Tost 21/2014 (obv. Ing. M. B.) z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. s tým, že väzba im začala plynúť 13. mája 2014 o 18.50 hod. (obv. Ing. J. K.), 13. mája 2014 o 18.45 hod. (obv. P. M.), 15. mája 2014 o 19.00 hod. (obv. J. K.) a 19. mája 2014 o 07.37 hod. (obv. Ing. M. B.).

Uznesením Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 21. augusta 2014, sp. zn. Tp 42/2014 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. septembra 2014, sp. zn. 6 Tost 31/2014 bola sťažnosť Ing. J. K. proti uzneseniu špecializovaného trestného súdu zamietnutá.

Uznesením Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 21. augusta 2014, sp. zn. Tp 44/2014 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 5. septembra 2014, sp. zn. 5 Tost 30/2014 bola podľa § 79 ods. 3 Tr. por. žiadosť obvineného J. K. o prepustenie z väzby na slobodu zamietnutá. Podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nebol prijatý návrh obvineného J. K. o náhradu väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka, rovnako ako podľa § 81 ods. 1 Tr. por. ani návrh na prijatie peňažnej záruky.

Uznesením Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 21. augusta 2014, sp. zn. Tp 45/2014 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 06. septembra 2014, sp. zn. 2 Tost 31/2014 bola podľa § 79 ods. 3 Tr. por. žiadosť obvineného Ing. M. B. o prepustenie z väzby na slobodu zamietnutá. Podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nebol prijatý návrh obvineného Ing. M. B. o náhradu väzby

dohľadom probačného a mediačného úradníka, rovnako ako podľa § 81 ods. 1 Tr. por. ani návrh na prijatie peňažnej záruky.

Podľa § 76 ods. 2 Tr. por. základná lehota väzby v prípravnom konaní je sedem mesiacov; prokurátor je povinný prepustiť obvineného na slobodu najneskôr v posledný deň tejto lehoty, ak nepodá najmenej dvadsať pracovných dní pred jej uplynutím obžalobu, návrh na schválenie dohody o vine a treste alebo sudcovi pre prípravné konanie návrh na predĺženie tejto lehoty.

Podľa § 76 ods. 3 Tr. por. súd alebo sudca pre prípravné konanie rozhodne o väzbe alebo návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby v prípravnom konaní tak, aby v prípade podania sťažnosti proti rozhodnutiu mohol byť spis predložený nadriadenému súdu najneskôr päť pracovných dní pred uplynutím lehoty, ktorá by bola lehotou väzby v prípravnom konaní alebo pred uplynutím lehoty väzby v prípravnom konaní; nadriadený súd rozhodne do uplynutia lehoty, ktorá by bola lehotou väzby v prípravnom konaní alebo lehoty, ktorá sa má predĺžiť, inak predseda senátu nadriadeného súdu prepustí obvineného z väzby na slobodu písomným príkazom, ktorý musí byť primerane odôvodnený.

Podľa § 76 ods. 6 písm. c/ Tr. por. celková lehota väzby v prípravnom konaní spolu s väzbou v konaní pred súdom nesmie presiahnuť tridsaťšesť mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre zločin.

Podľa § 76 ods. 7 písm. c/ Tr. por. z lehoty uvedenej v § 76 ods. 6 Tr. por. pripadá na prípravné konanie najviac devätnásť mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre zločin. Ustanovenie § 78 Tr. por. tým nie je dotknuté.

Prokurátorka a sudca pre prípravné konanie pri podaní a rozhodovaní o návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby u obvinených postupovali v súlade s citovanými ustanoveniami Trestného poriadku. Návrh prokurátorky na predĺženie lehoty trvania väzby bol podaný v zákonnej lehote, sudca pre prípravné konanie po výsluchoch obvinených Ing. J. K., J. K. a Ing. M. B. (obvinený P. M. výslovne požiadal, aby sa konalo v jeho neprítomnosti) rozhodol o podanom návrhu včas a spisový materiál bol predložený najvyššiemu súdu v zákonom stanovenej lehote, t.j. najneskôr päť pracovných dní pred

uplynutím lehoty trvania väzby, ktorá uplynie najskôr u obvinených Ing. J. K. a P. M. 13. decembra 2014. Je preto zrejmé, že všetky formálno-procesné podmienky pre rozhodnutie sudcu pre prípravné konanie o návrhu prokurátorky boli splnené.

Správne a v súlade so zákonom postupoval tiež sudca pre prípravné konanie, keď dospel k záveru, že dôvodnosť podozrenia, že obvinení mali spáchať skutky, pre ktoré sa vedie voči nim trestné stíhanie a dôvodnosť obavy z konania obvinených uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. pretrváva aj v súčasnom štádiu trestného stíhania a nadväzne nato rozhodol spôsobom uvedeným vo výrokovej časti napadnutého uznesenia.

Dôvodnosť podozrenia, že obvinení mali spáchať skutky, pre ktoré bolo voči nim vznesené obvinenie ako i dôvodnosť obavy, že na slobode budú obvinení konať spôsobom uvedeným v § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. ako pretrvávajúce podmienky pri každom rozhodovaní o väzbe vyplývajú z konkrétnych skutočností, na ktoré už poukázali súdy obidvoch stupňov v predchádzajúcich rozhodnutiach o tejto otázke a so zreteľom na všetky okolnosti, za ktorých mali byť tieto skutky spáchané (obdobie, rozsah, spôsob, rozhodnosť, pohnútku a výšku škody, ktorá mala byť ich konaním spôsobená) tieto bez rozplývania pretrvávajú aj v súčasnom štádiu trestného stíhania. Nič na tomto závere nemenia ani argumenty obvinených o ukončení ich aktivít v spoločnostiach, prostredníctvom ktorých mali byť skutky spáchané, pretože doposiaľ všetky zistené okolnosti prípadu aj naďalej odôvodňujú obavu, že na slobode budú v páchaní trestnej činnosti pokračovať inou formou, hoc aj prostredníctvom iných osôb alebo iných spoločností. Ani novela zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty (§ 78a), na ktorú vo svojom vyjadrení k návrhu prokurátorky poukázali obvinení J. K. a Ing. M. B., sama osebe nebráni konaniu, pre ktoré sú obvinení trestne stíhaní, pretože tomuto v konečnom dôsledku bráni len výkon fyzickej kontroly zameranej na zistenie, či deklarované zdaniteľné plnenie reálne uskutočnené aj bolo alebo nie. Práve už skôr uvedené okolnosti prípadu, za ktorých mali obvinení skutky spáchať silne odôvodňujú ich väzbu podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. aj v súčasnom štádiu trestného stíhania. Tento záver umocňujú aj tie skutočnosti, že obvinení J. K., M. B. mali páchať trestnú činnosť napriek vedomosti, že činnosť ich firiem súvisiaca s obchodovaním s kameňom je vyšetrovaná a obvinený P. M. napriek podmienenému zastaveniu trestného stíhania v jeho inej trestnej veci.

Z obsahu predloženého spisu vyplýva, že prokurátorka návrh na predĺženie lehoty väzby menovaným obvineným o 6 mesiacov (do 13. júna 2015) predložila Špecializovanému trestnému súdu, pracovisko Banská Bystrica 10. novembra 2014. Uviedla v ňom, ktoré konkrétne skutočnosti odôvodňujú u obvinených pretrvávanie väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por., poukazujúc v tomto smere na predchádzajúce rozhodnutia súdov obidvoch stupňov a citáciou ich príslušných častí, pričom konštatovala, že obvinení J. K., Ing. M. B. a P. M. mali pokračovať v páchaní trestnej činnosti napriek vedomosti, že sa vo veci vedie trestné stíhanie alebo napriek tomu, že trestné stíhanie v ich iných veciach bolo podmiennečne zastavené. Poukázala na obtiažnosť veci spočívajúcu v jej rozsahu, nemožnosť jej skončenia v dohľadnej dobe odôvodnila potrebou vykonania plánovaných výsluchov svedkov v rámci právnej pomoci v Českej a Srbskej republike v mesiacoch október a november 2014, výsluchom 30 svedkov na území Slovenskej republiky a výsluchom 22 obvinených. Zároveň sa zaoberala spôsobom, akým mali obvinení skutky spáchať a skutočnosťami, ktoré odôvodňujú záver, že na slobode budú v ich páchaní pokračovať.

Sudca pre prípravné konanie následne písomnou úpravou z 13. novembra 2014 prikázal o termíne výsluchu 19. novembra 2014 o 09.00 hod. upovedomiť menovaných obvinených, ich obhajcov, prokurátorku a doručiť im návrh prokurátorky na predĺženie lehoty väzby.

Z emailovej komunikácie možno zistiť, že návrh prokurátorky na predĺženie lehoty väzby bol obhajcom obvinených JUDr. M. B. odoslaný 13. novembra 2014 o 8.22 hod., JUDr. D. I. 13. novembra 2014 o 9.15 hod. a JUDr. L. H. 14. novembra 2014 o 08.22 hod.

Následne 18. novembra 2014 sa k podanému návrhu písomnou formou prostredníctvom obhajcu vyjadrili obvinení J. K. a Ing. M. B..

Z osvedčenia o doručení je zrejmé, že obvinenému P. M. bol návrh prokurátorky doručený 13. novembra 2014.

Zo zápisnice o výsluchu na Špecializovanom trestnom súde, pracovisko Banská Bystrica z 19. novembra 2014 vyplýva, že návrh prokurátorky bol obvineným Ing. J. K. a Ing.

M. B. doručený 18. novembra 2014, obvineným J. K. 14. novembra 2014 a P. M. 13. novembra 2014.

Obvinení Ing. J. K., J. K. a Ing. M. B. termín výsluchu vzali na vedomie 18. novembra 2014 a obvinený P. M. ho vzal na vedomie 13. novembra 2014.

Obhajcovia JUDr. M. B., JUDr. D. I. a JUDr. L. H. vzali termín výsluchu na vedomie 13. novembra 2014.

Zo zápisnice o výsluchu obvinených zároveň tiež vyplýva, že obvineným bola na základe ich žiadosti umožnená porada s ich obhajcami v čase od 09.10 do 09.40 hod.

Na podklade uvedeného najvyšší súd dospel k záveru, že aj keď § 72 ods. 2 Tr. por. ani iné jeho ustanovenie, lehotu v ktorej má byť obvinenému doručený návrh prokurátora na predĺženie lehoty väzby výslovne neustanovuje, v zmysle skôr citovanej judikatúry ústavného súdu obvineným a ich obhajcom ako osobám znalým práva, ktorých povinnosťou je v zmysle § 44 ods. 1 Tr. por. okrem iného poskytovať obvinenému aj potrebnú právnu pomoc, bol návrh na predĺženie lehoty väzby doručený včas a pretože sa s ním a s dôkazmi a skutočnosťami, o ktoré by sa malo opierať rozhodnutie súdu o väzbe, mohli obvinení oboznámiť, zásada kontradiktórnosti konania v posudzovanom prípade bola dodržaná. Všetci obvinení s výnimkou obvineného P. M., ktorý výslovne pred vykonaním výsluchu sudcom pre prípravné konania požiadal, aby bol tento procesný úkon vykonaný v jeho neprítomnosti, boli pred vydaním napadnutého uznesenia vypočutí a mali tak možnosť predložiť argumenty proti predĺženiu lehoty väzby a vyjadriť sa ku všetkým okolnostiam týkajúcich sa jej dôvodnosti a zákonnosti, čo obvinení J. K. a Ing. M. B. podaním písomných vyjadrení k návrhu prokurátorky prostredníctvom obhajcu, prečítaním svojich poznámok pri výsluchu a ich založením do spisu, aj využili. Mali teda možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam protistrany (prokurátorky) o dôvodnosti predĺženia väzby a vyvracať ich. V tejto súvislosti najvyšší súd zdôrazňuje, že obsah návrhu prokurátorky zložitý nie je, pretože z väčšej časti obsahuje len opis právnej kvalifikácie konania, pre ktoré sú obvinení trestne stíhaní, skutkového stavu, rozhodnutí o väzbe obvinených, rekapituláciu skutočností odôvodňujúcich dôvod väzby obvinených podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por., teda skutočností, ktoré sú obvineným známe už z uznesenia o vznesení obvinenia z predchádzajúcich štádií trestného stíhania

a predchádzajúcich rozhodnutí súdov a z tohto dôvodu pre obvinených nepredstavujú žiadne nové skutočnosti. Zvyšnú časť návrhu predstavujú stručný schematický opis akým mali obvinený predmetné skutky spáchať, dôvody pretrvávania väzby obvinených, dôvody pre ktoré je túto potrebné predĺžiť a pre ktoré nebolo možné vec doposiaľ skončiť.

Za týchto okolností možno preto konštatovať, že obvineným bola poskytnutá rozumná príležitosť obhajovať svoje záujmy za podmienok, ktoré ich nepostavili do podstatne nevýhodnejšej pozície v porovnaní s prokurátorkou a bol zachovaný aj princíp „rovnosti zbraní“. Zabezpečenie kontradiktórnosti konania a princípu „rovnosti zbraní“ ako základných procesných garancií uplatniteľných vo veciach týkajúcich sa pozbavenia osobnej slobody viedli najvyšší súd k záveru, že sťažnosti obvinených v tomto smere nie sú dôvodné.

Pretože väzba je závažným zásahom do ústavou garantovanej osobnej slobody, z ústavného hľadiska je právny režim väzby okrem iného upravený aj zásadou časového obmedzenia na dobu stanovenú zákonom. Ustanovenie § 76 ods. 2 Tr. por. stanovuje limit základnej lehoty väzby v prípravnom konaní na sedem mesiacov a pokiaľ § 76 ods. 3 Tr. por. pripúšťa predĺženie lehoty väzby nad túto dobu, je potrebné v tom vidieť výnimku z ústavne zakotvenej zásady časového obmedzenia väzby. To vo vzťahu k väzobným dôvodom upraveným v § 71 ods. 1 Tr. por. znamená, že predĺženie väzby nad dobu sedem mesiacov je možné len vtedy, ak sú tieto dôvody väzby dané veľmi silne.

V posudzovanej veci všetky okolnosti stíhanej trestnej činnosti, najmä spôsob akým mala byť vykonaná, jej rozsah, rozhodnosť s akou mala byť spáchaná, pohnútky, závažnosť a následok, robí ďalšie trvanie väzby obvinených nevyhnutným tiež preto, aby mohol byť dosiahnutý účel trestného konania podľa § 1 Tr. por. Vyžaduje to záujem na náležitom zistení trestnej činnosti, na potrestaní páchatel'ov a na predchádzaní trestnej činnosti. Dosiahnutie účelu trestného konania by nebolo možné za situácie, ak pretrváva dôvodná obava, že by obvinení v páchaní trestnej činnosti pokračovali. Nič na tom nemôže zmeniť ani odvolávanie sa obvinených na existenciu dodatočných krokov, ktoré boli vykonané po tom, ako mala byť trestná činnosť spáchaná.

Z týchto dôvodov sa najvyšší súd nestotožnil so sťažnostnými námietkami obvinených ani v tom smere, že v posudzovanom prípade neboli splnené zákonné podmienky pre predĺženie lehoty väzby uvedené v § 76 ods. 3 Tr. por.

Pokiaľ ide o sťažnostnú námietku obvineného J. K., najvyšší súd poznamenáva, že správne malo byť poučenie o opravnom prostriedku napadnutého uznesenia sformulované tak, že proti nemu (uzneseniu) možno podať sťažnosť do troch dní od jeho oznámenia, avšak tento nedostatok v posudzovanom prípade na včasnosť jeho podania nemal negatívny vplyv.

Správne a zákonu zodpovedajúce z dôvodov uvedených v odôvodnení napadnutého uznesenia sú aj ostatné jeho výroky, s týmito sa najvyšší súd v celom rozsahu stotožnil a preto v podrobnostiach na ne odkazuje. Najvyšší súd len dodáva, že so zreteľom na mimoriadne závažnú povahu prejednávaneho prípadu a štádium trestného stíhania, inštitúty uvedené v § 80, § 81 Tr. por. nie sú spôsobilé nahradiť väzbu obvinených.

Aj keď najvyšší súd nezistil vo veci ani prietahy v konaní, so zreteľom na ustanovenia § 2 ods. 6 Tr. por. a § 76 ods. 1 Tr. por. pripomína, že povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní je vybavovať väzobné veci prednostne a urýchlene, pretože väzba aj v rámci predĺženej lehoty môže trvať len nevyhnutný čas.

Na podklade týchto úvah Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 3. decembra 2014

JUDr. Martin Piovartsy,

v.r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Zuzana Vojtelová